

Karşıyaka'dan Merhabalar,

Bir önceki yazımda *Türk Satrancı'nın Vitrini* olarak nitelendirdiğim Türkiye Yaş Grupları Seçmeleri, rekor bir katılımla noktalandı. Organizasyonun hemen her anlamda başarılı olması, satrançseverlere her zaman olduğundan daha da keyifli vakit geçirme fırsatı verdi. Düzenlenen Antrenör Geliştirme Semineri, 2. Kademe Antrenörlük Kursu altyapı anlamında oldukça yararlı geçerken, satranç camiası dışından da tanınmış simaların organizasyona ilgi göstermesi satrancın ülkemizde en popüler dönemini yaşamakta olduğunu bizlere işaret ediyordu. Emeği geçen herkese teşekkürlerimi iletiyorum. Eminim ki, Dünya Yaş Grupları Şampiyonası'nda da, organizasyon her zamanki başarısını gösterecektir.

Yaş Grupları 2007 (Foto: TSF)

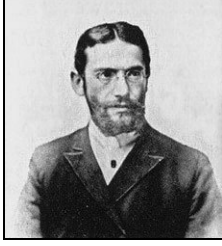
Ardından ne mi yaşadık? Benim son yıllarda katıldığım en heyecanlı satranç ligi. Yavaş yavaş takımların kuvvet anlamında dengeli bir duruma gelmesi, özlenen tabloyu bizlere sundu. Önümüzdeki yılda dileğim, çekişmenin ve kalitenin artarak sürmesi yönündedir. Şampiyon takımın tüm elemanlarını kutlarken, kendileriyle kıyasıya mücadele içerisine giren tüm takımlarımızı da satranca sağladıkları dinamizmden dolayı tebrik ediyorum.

Bu köşemizin konukları, *minik dostlarımız* olarak nitelendireceğim iki 12 Yaşaltı Grubu sporcumuz enteresan partileriyle olacak. Aslında genç yaştaki oyuncuların partilerini, *kariyerlerinin* bu erken safhalarında buraya taşımak ne denli doğru bilemiyorum, ancak Türk Satrancı'nın yaşamakta olduğu gelişimi gözler önüne sermek adına, bu köşe için daha uygun bir örnek bulamadım. Dileğim bu yazının, partide başrolleri paylaşan genç satranç oyuncularımız adına motivasyon kaynağı olmasıdır.

Mustafa Yılmaz Karabayır (ELO: 1841) – Gökhan Akdağlı (UKD: 1713)
2007 Türkiye Yaş Grupları Seçmeleri, U-12, Antalya, [C07], (Ataman, A)

1 e4 e6 2 d4 d5 3 ♘d2

Fransız Savunması, Tarrasch Varyantı. 3 ♘c3 ile Winawer Varyantı'ndaki karışıklardan kaçınma amacını taşıyan bu hamleyle başlayan devamıyolu, 20. yüzyılın başlarındaki önde gelen oyuncu, Dr. Siegbert Tarrasch'ın adını taşımaktadır. İlk resmi Dünya Şampiyonu Wilhelm Steinitz'in izinden giderek, merkezin kontrolü, fil çifti ve alan avantajı gibi konulara çok önem veren Dr. Tarrasch, özellikle sıkışık konumlardan nefret etmiş ve bu durumu *mağlubiyetin tohumu* olarak nitelendirmiştir. Yalnız kendisi, bu düşüncelerinin dogmatik olmanın ötesine geçmemesi suçlamaları altında kalarak, gelişmekte olan ve başını Nimzowitsch, Reti ve Tartakower gibi üstadların çektiği Hiper – Modern ekolün hedef tahtası haline gelmiştir. Ancak yine de ilerleyen yıllar, her iki ekolün de haklılığını çeşitli mücadele örnekleriyle gözler önüne sermiştir.

Ünlü satranç oyuncusu, teorisyeni ve Alman satrancının baş öğretmeni Dr. Siegbert Tarrasch.

Kısaca tarihsel bilgiler verdikten sonra partiye dönecek olursak, 3 ♖d2 hamlesi tabii ki siyahların ...♙b4 fikrini artık etkisiz kılmıştır. Ayrıca ihtiyaç durumunda, c3 hamlesiyle d4-piyonu ya da karesi desteklenebilecektir. Fakat d5-piyonu üzerinde uygulanan baskı da, 3 ♜c3 devamyolundaki kadar yüksek değerde değildir. Her zaman olduğu gibi, parti siyahların vereceği tepki ile şekillenecektir.

3...c5

Burada 3...dxe4 hamlesi, 4 ♜xe4 yanıtı sonrasında konumu Rubinstein Varyantı'na transpoze ederdi. Partideki hamle ile siyahlar, atın d2-hanesinde olmasından merkeze hemen tematik piyon sürüşüyle saldırarak yararlanmaya çalışıyordu.

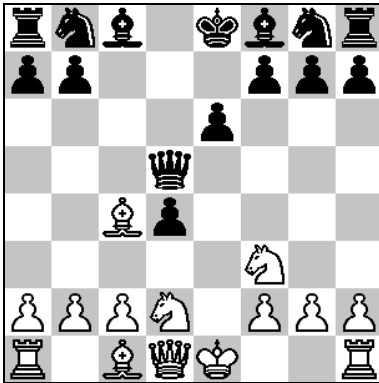
4 exd5 ♙xd5

İzole vezir piyonu konumlarını tahtaya getirebilecek olan 4...exd5 hamlesi de elbetteki oynanabilir bir alternatifti. Ancak ana devamyolu olan 5 ♜gf3 ♜c6 6 ♙b5 ♙d6 7 0-0 ♜ge7 8 dxc5! ♙xc5 9 ♜b3 (♜b3-♜bd4 manevrasıyla d5-izole piyonunu bloke edip, d4-üssünü c3-sürüşü ile destekleme fikriyle) devamyolu oyun sonunda beyazlara hafif üstünlük verebilirdi. Partideki hamle, vezirin gereğinden erken oyuna dahil olmasına sebep olmasına rağmen, oldukça popüler olan bir seçenektir.

5 ♜gf3

Tehdit altındaki merkez piyonu korumak yerine, beyazlar bu materyal kaybın ancak geçici olduğunu bildiğinden, önemli açılış prensiplerinden olan hafif taşların etkin gelişimi yaklaşımını uyguluyordu. Atın gelişimi sonrasında siyah vezirin e5-karesinden olası kişleri, bu karenin kontrol altına alınması dolayısıyla artık söz konusu olamayacaktır. Böylelikle filin en etkin bir biçimde c4-karesinden gelişimi de hazırlanmıştır.

5...cxd4 6 ♙c4 (D)

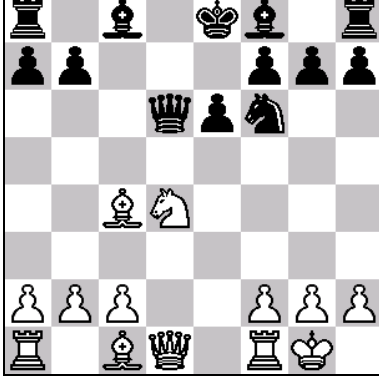

İşte 5. hamleyle ortaya konan plan buydu. Beyazlar 3 hafif taşını şimdiden geliştirdi ve 0-0 fikrini hazırladı. Siyahlar ise materyal avantajı bulunan tarafın her daim uyguladığı yaklaşım olan bu avantajdan en uygun anda vazgeçerek konumunu rahatlatma çabasını burada da sergileyecektir. Fakat Fransız Savunması'nın temel sıkıntısı olan c8-fili henüz rahatlatılamamıştır.

6...♙d6 7 0-0

Önce gelişim! Daha sık oyunsonlarında rastladığımız *acele etmeme prensibi* ile henüz açılışın ilk hamlelerinde karşılaşmak enteresan, öyle değil mi? Beyazlar d4-piyonunun eninde sonunda kazanılacağını bildiğinden dolayı, hemen bu piyonun peşine düşmüyor.

7... ♖f6 8 ♗b3 ♗c6 9 ♗bxd4 ♗xd4 10 ♗xd4!? (D)

Henüz 3. hamlesindeki seçiminden bile, beyazların 10 ♗xd4 hamlesiyle hafif üstünlüğe sahip olacağı teknik bir oyunsonuna geçeceği, kendisinden daha fazla beklenebilirdi. Bunun nedeni, beyazların bu ana dek konumsal seçenekleri keskin alternatiflere tercih etmiş olmasıdır. Öyle ya, 10 ♗xd4 ♗xd4 11 ♗xd4 a6 12 ♗e2!? (♗f3 ve siyahların vezir kanadı üzerinde baskı kurma fikriyle) en az partideki seçim kadar sık rastlanır bir durumdur. Ancak, Milli Takım kamplarından ve Uluslararası Yaş Grupları Şampiyonaları'ndan tanıdığım kadarıyla, Mustafa taktik yönü daha fazla öne çıkan bir oyuncudur. Vezir kırılgasının şimdilik ertelenmesi de, tahtadaki taktiksel senaryoların olasılığını arttırmaktaydı.

10...a6

b5-hanesinin kontrol edilmesi, aynı Sicilya Savunması'nda olduğu gibi (bkz. Najdorf – Sveshnikov Varyantları), Tarrasch Varyantı'nda da çok önemlidir. Böylelikle atın tematik b5 karesinden yapacağı *zıplayışlar* kesilmiştir ve siyahların kendisinin ...b5-sürüşü ile c8-filin sıkıntısını çözmesi fikri hazırlanmıştır.

11 ♗b3

Beyazlar da ...b5-temposuyla karşılaşmadan, kendi c-piyonunun önünü boşaltıyor.

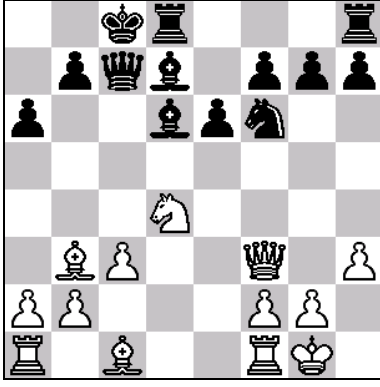
11...♗d7

Uzun roku hazırlama fikriyle. Ters kanatlara atılan roklar, benim için her zaman keskin mücadelenin işaretçisi olmuştur.

12 c3 ♗c7 13 ♗f3

Rakibinin zaten uygulanması zor olan ...♗c6 fikrini tamamen ortadan kaldırarak; çünkü bundan sonra yapılacak olan ...♗c6 hamleleri basitçe ♗xc6 ile yanıtlanacak ve siyahlar vezir kanadında olası zayıflıklar olan ayırık piyonlarla kalacaktır.

13...♗d6 14 h3 0-0-0 (D)

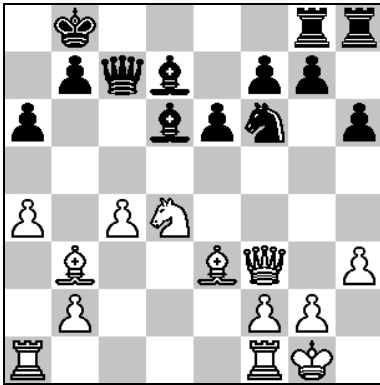

14...0-0 hamlesinden sonra f6-atı, 15 ♖g5 tepkisi sonrasında bazı sıkıntılar yaşayabilirdi. Ancak partideki seçimin daha önemli nedeni, ilk 10'a girme hedefini taşıyan oyuncuların riskleri alma zorunluluğudur. Şimdi tahtada yaşanacak sert mücadeleyi öngörebilmek için, kahin olmamız gerekmiyor. Her iki taraf da, kendi hücumunun ilk olarak başarıya ulaşan olması için, vakit kaybetmeden planlarını (hatları açma, taşlarını hızlıca rakip şaha yöneltme, vs.) uygulayacaktır.

15 ♖e3 h6 16 a4 ♖dg8

Her iki taraf da fırtına öncesi sessizlik döneminde taşlarını daha uygun yerlere yerleştirme planını doğru bir şekilde uyguluyordu. Ancak kanımca siyahların kurgusunun eksisi, taşıdığı planı çok erken bir safhada belli etmesi, bir başka deyişle elini çok erken açmasıdır.

17 c4 ♔b8?! (D)

Son hamle oldukça mantıklı görünüyor: siyahlar şahını açılması muhtemel olan c-dikeyinden uzaklaştırıyor. Fakat artık bizden birisi olarak nitelendirmekte hiçbir sakınca duymayacağım antrenörümüz **GM Adrian Mikhalchishin**'in seminerlerinde tekrar tekrar üzerinde durarak bize hatırlattığı, efsanevi Dünya Şampiyonu Fischer'in bir sözü vardı: "*Satranç zamanlamadır*". Bir sonraki hamlede bu sözü daha iyi anlayacağınızı düşünüyorum. Partinin devamını gördükten sonra bu sözleri sarfetmek çok daha kolay biliyorum, ancak yine de siyahların c-dikeyinin 17...♙c5 hamlesiyle kapalı tutma girişiminin daha sağlam bir alternatif olduğunu dile getirmeliyim. Şimdi sıkı durun, emniyet kemerlerinizi bağlayın ve partinin devamını seyredin!

18 c5!

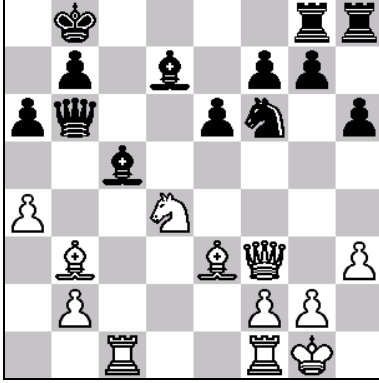
Tematik ve bir o kadar da etkili olan piyon sürüşüyle beyazlar, c-dikeyini açmayı hedefliyordu. Yaşanacak gelişmelerin tümünün öngörülmesi henüz çok kolay olmadığından, bu fedayı sezgisel bir feda olarak nitelendirmek mümkündür.

18...♙xc5

18...♙xc5 hamlesi basitçe 19 ♗xe6! ile yanıtlanırken, 18...♙h2+ 19 ♔h1 ♙e5 devamyolu da beyazların vezir kanadındaki piyon çoğunluğunu sağlam bir şekilde ilerlettiği bir konumu bizlere

sunardı: 20 ♖ac1 ve takiben c6-sürüşü ile. Dolayısıyla siyahların hamlesi aşağı – yukarı zorunluydu.

19 ♖ac1 ♗b6 (D)

20 a5!

Pratikte saldıran tarafın işi, her zaman savunan tarafındakinden daha kolay olmuştur, kabul ediyorum. Ancak, ardi ardına 2. piyon fedasına kalkışmak, hem de 11 yaşında bir oyuncu için çok da kolay olmamalı. Ters kanatlara rok atılmış durumlarda, şaha yönelik olan hatların açılması için yapılan küçük *yatırımlar* birçok durumda karşılığını fazlasıyla vermiştir. Eminim ki beyazlar bunun farkındaydı.

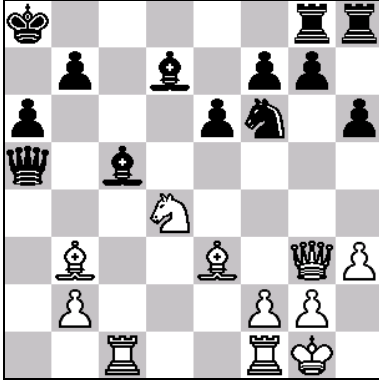
20... ♗xa5

Fedayı kabul etmekten başka ne yapılabilir ki? 20... ♗c7?! 21 ♘xe6 ve beyaz kazanır.

21 ♗g3+!

İşte şematik düşünce bu. Beyazlar kafasında yaşanacak gelişmeleri şekillendirmiş olmalı ki, şahın a8-karesinde, çelişkili bir biçimde daha fazla sıkıntı yaşayacağını görmüş olmalı.

21... ♔a8 (D)

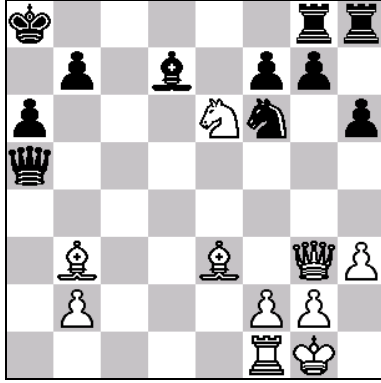

22 ♖xc5!!

TSF Websitesi'ndeki *Analiz* köşesinin doğmasına neden olan IM Barış Esen – IM Alojzije Jankovic, 1-0 partisinde olduğu gibi, bu mücadeleden de partinin sonucu c5-karesinden yapılan fedalarla tayin ediliyordu. Konunun açılması, fil çiftinin gücünü bizlere daha fazla hissettirecektir.

22... ♗xc5 23 ♘xe6 ♗a5?! (D)

Siyahlar sürekli olarak rakibinin taktiksel darbeleriyle karşılaşmaktan bunalmış olmalı. Ancak 23...♗e6 devamı yolu da beyazlara materyal üstünlüğü sebebiyle rahat bir kazanç sunardı. Şimdi partinin gerisini dikkatle takip etmenizi istiyorum.

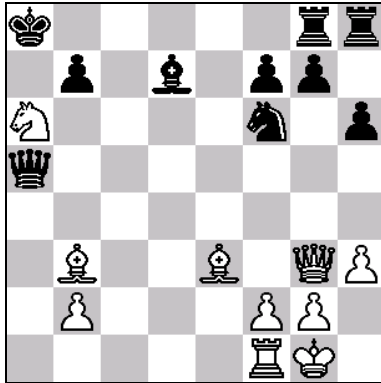

24 ♖c7+!

Boğmaca matı kokusuyla!

24...♙b8 25 ♗xa6+ ♙a8 (D)

Tabii ki 25...♙c8 hamlesi 26 ♚b8# 1-0 ile yanıtlanırdı.

26 ♚b8+!!

Tek kelime ile mükemmel! Satranç kariyerinde oyuncular bu *rüya konumlarla* çok sık karşılaşmazlar.

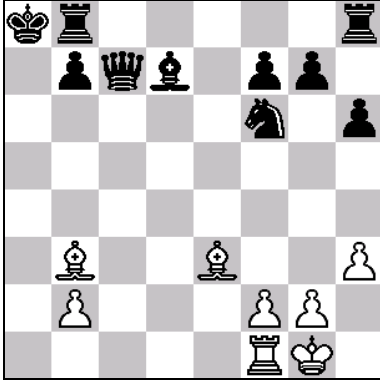
26...♗xb8

Boğmaca matı kurgusundan, koridor matı kurgusuna doğru bir dönüşüm yaşanıyor.

27 ♗c7+!

a-dikeyini f1-karesinde henüz uyumakta olan *dev* için boşaltarak.

27...♚xc7 (D)

Temel anlamda 18. hamleyle başlayan kombinezonun doruk noktası. Siyahların bir türlü nefes alarak karşı oyun şansları yaratmayı başaramadığına dikkat edelim. Bu ise gerçekten de *mağlubiyetin tohumu* olmaktadır.

28 ♖a1+ ♕a4 29 ♖xa4+ 1-0

Benim Yaş Grupları Seçmelerinde tanıklık ettiğim en güzel mücadelelerden birisi.

Çin'lilerin efsanevi Bayanlar Dünya Şampiyonu GM Xie Jun, 1995 yılında Prag'da GM Lajos Portisch'e kaybettiği parti hakkında, *Chess Champion from China (Gambit Publications – 1998)* isimli kitabında bakın ne demiş: *“Bazen kaybedersin, çünkü rakibin senden daha iyi oynamıştır”*. **Bu nesnellik, kazanana da kaybedene de her zaman olumlu sonucu getirmiştir.** Turnuvarın sonunda ne mi oldu dersiniz? Hem Mustafa, hem de Gökhan finallere katılmaya ilk 10'a girerek hak kazandılar, hem de 3. defa üst üste! Başarılarının artarak devamını diliyorum.

GM Adrian Mikhalchishin minik satrançseverlerin mücadelesine tanık olmaktan çok hoşnuttu. (Foto: TSF)

Yararlanılan Kaynaklar: *Wikipedia – the free encyclopedia*

Bir sonraki *Analiz* köşesinde görüşünceye dek hoşçakalın, satrançla kalın!

Hazırlayan: FM Alper Efe ATAMAN